

ΜΑΡΙΑ ΦΕΛΕΚΗ

Η ΥΠΟΣΧΕΣΗ

7^ο Δημοτικό Σχολείο Γαλασίου

Σχ. Έτος 2023 – 2024

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	2
Το ταξίδι στη Χίο.....	3
Το ανεκπλήρωτο όνειρο.....	7
Έθιμα από τη Μικρά Ασία.....	9
Στη Μονή Μουνδών.....	14
Τα γενέθλια.....	16
Η καταστροφή.....	18
Το ταξίδι στη Σμύρνη.....	21
Επίλογος.....	23
Περίληψη.....	24

Πρόλογος

Μια όμορφη σχολική χρονιά έφτασε στο τέλος της. Ένα καλοκαίρι γεμάτο όμορφα παιχνίδια περιμένει τον Βασίλη για να το εξερευνήσει. Ο Βασίλης, ένα παιδί της Στ' τάξης πλέον αφού άφησε πίσω του μια όμορφη χρονιά, δηλαδή την Ε' τάξη, με ανυπομονησία προσμένει το καλοκαίρι που πρόκειται να έρθει. Ένας από τους λόγους που ανυπομονεί να κλείσουν τα σχολεία είναι η προσμονή του να συναντήσει τον παππού και τη γιαγιά του οι οποίοι ζουν μόνιμα στο νησί. Κάθε καλοκαίρι που πέραγε εκεί του έμενε αξέχαστο καθώς κάθε φορά γινόταν κάτι το διαφορετικό. Τι θα γινόταν άραγε αυτό το καλοκαίρι; Αυτή η ερώτηση εδώ και εβδομάδες κυριαρχούσε στη σκέψη του Βασίλη.

Το ταξίδι στη Χίο

Επιτέλους έφτασε η μεγάλη μέρα. Φορτωμένη όλη η οικογένεια πήρε το πλοίο για την υπέροχη Χίο. Η αλήθεια είναι ότι το ταξίδι που τους περίμενε ήταν μεγάλο αλλά δεν ένοιαζε κανέναν η ελάχιστη κούραση που μπορεί να ένιωθαν καθώς οι όμορφες εμπειρίες που θα βίωναν εκεί θα τους εξιλέωναν. Φτάνοντας εκεί και πατώντας το πόδι τους στη στεριά κοίταζαν με ένα απλανές βλέμμα το μαγευτικό τοπίο και με ανοιχτό το στόμα θαύμαζαν την ομορφιά του λες και ήταν η πρώτη φορά που επισκέπτονταν αυτό το μέρος.

Ύστερα από τη συνηθισμένη διαδρομή για το σπίτι τους αλλά ταυτόχρονα εκθαμβωτική, βρίσκονταν μπροστά από το σπίτι. Περνώντας τον μικρό χωμάτινο δρόμο και ανοίγοντας τη σκουριασμένη καγκελόπορτα έφτασαν στην υπέροχη αυλή με τα διάφορα είδη λουλουδιών που φύτευε η γιαγιά. Μπροστά από την εξώπορτα δίπλα στο μικρό ξύλινο τραπεζάκι, τους περίμεναν η γιαγιά και ο παππούς σερβίροντάς τους φρεσκοστυμμένες λεμονάδες και διάφορες λιχουδιές.

Εξωτερικά το σπίτι είναι πέτρινο σχετικά μικρό και παλιό. Καθώς μπαίνεις συναντάς το σαλόνι και μια μικρή κουζινούλα που συνήθως βλέπεις τη γιαγιά να μαγειρεύει. Όλα τα έπιπλα σχεδόν είναι ξύλινα και αρκετά παλιά πράγμα που γίνεται αντιληπτό από τις διάφορες γρατζουνιές που έχουν. Επίσης υπάρχουν δύο υπνοδωμάτια. Τέλος υπάρχει μια μικρή σοφίτα η οποία χρησιμοποιείται και ως μικρή αποθηκούλα καθώς έχει διάφορα παλιά αντικείμενα.

Όμως αυτό που λαχταρούσε περισσότερο ο Βασίλης ήταν να ανέβει σε αυτή τη σοφίτα και να πάρει το κόκκινο ποδήλατό του. Κάθε καλοκαίρι το έβρισκαν εκεί πάνω στη σοφίτα στην ίδια γωνιά που το είχαν αφήσει. Αυτή τη φορά κάτι διαφορετικό συνέβη, το ποδήλατο δεν ήταν εκεί στην ίδια γωνιά. Αφού έμαθε ότι είχαν τακτοποιήσει τη σοφίτα και είχαν αλλάξει θέση σε όλα τα πράγματα ησύχασε αλλά άρχισε να ψάχνει μανιωδώς για το ποδήλατό του. Και σαν είχε χάσει τη σκέψη του έψαχνε μέσα σε συρτάρια και μικρά κουτάκια. Έξαφνα είδε μπροστά του μια μεγάλη κούτα, την άνοιξε ελπίζοντας να έχει μέσα το ποδήλατό του. Δυστυχώς είχε

μόνο χριστουγεννιάτικα στολίδια, λαμπάκια και κάτι άλλο. Στο κάτω μέρος της κούτας παρατήρησε ένα τετράδιο ή μάλλον βιβλίο το οποίο δεν είχε θέση μέσα σε αυτή την κούτα. Μάλλον είχε μπει κατά λάθος. Το πήρε σιγά σιγά στα χέρια του και αφού πέταξε την περισσότερη σκόνη, προσπάθησε να διαβάσει αργά τον τίτλο «Το ημερολόγιο της Γεωργίας». Τότε άρχισε να το ξεφυλλίζει, τα γράμματα του φαίνονταν παράξενα και μερικά ήταν σβησμένα, κάποιες σελίδες ήταν σκισμένες και έτσι αποφάσισε να ρωτήσει τη γιαγιά ή τον παππού ποια ήταν αυτή η Γεωργία. Παίρνοντας το βιβλίο μαζί του κατέβηκε γρήγορα τη μικρή σκαλίτσα και πήγε στην κουζίνα όπου η γιαγιά του μαγείρευε το μεσημεριανό. Μόλις τον είδε παραξενεύτηκε που αντί για το ποδήλατό του κρατούσε ένα βιβλίο.

- Τι έγινε έπιασες το διάβασμα; Ή μήπως δε βρήκες το ποδήλατό σου; του είπε γελώντας η γιαγιά.
- Δεν το βρήκα το ποδήλατο, αλλά δεν ήρθα για αυτό τον λόγο. Μέσα σε μια κούτα που έψαχνα παρατήρησα αυτό το ημερολόγιο. Συγκεκριμένα γράφει: «Το ημερολόγιο της Γεωργίας». Ποια είναι αυτή η Γεωργία;
- Αχ! Η Γεωργία! ψιθύρισε η γιαγιά κυλώντας ένα δάκρυ στο μάγουλο της.
- Γιαγιά, γιατί κλαις; απόρησε ο Βασίλης.
- Η Γεωργία είναι η μητέρα μου και αυτό είναι το ημερολόγιό της. Είναι δηλαδή η προγιαγιά σου.
- Αλήθεια; Και μπορώ να το διαβάσω; Θέλω πολύ να μάθω πώς πενούσαν τότε οι άνθρωποι τον χρόνο τους. Η μητέρα μου έχει πει πως τα παλιά χρόνια οι άνθρωποι είχαν ελάχιστες ανέσεις σε σύγκριση με αυτές που έχουμε εμείς σήμερα.
- Αχ! Παιδάκι μου αυτό το ημερολόγιο μιλάει για μια μεγάλη καταστροφή του Ελληνισμού και όχι μόνο. Έχεις ακουστά νομίζω για τη Μικρασιατική Καταστροφή.
- Ναι, αλλά δεν ξέρω ακριβώς τι σημαίνει. Δηλαδή καταστράφηκε η Μικρά Ασία; Η αλήθεια είναι ότι δε μου αρέσει τόσο το μάθημα της Ιστορίας.
- Ακριβώς! Και ξαφνικά έδιωξαν όλους τους Έλληνες που ζούσαν εκεί. Οι άνθρωποι πήραν ό,τι μπορούσαν μαζί τους μέσα σε σεντόνια και έφυγαν όσοι πρόλαβαν μέσα σε βαρκούλες. Πολλοί που δε μπόρεσαν να φύγουν σκοτώθηκαν και βασανίστηκαν. Ένας από αυτούς ήταν και η θεία μου. Η μητέρα μου δεν

ήθελε να εγκαταλείψει την αδελφή της αλλά... , είπε η γιαγιά και ξέσπασε σε κλάματα.

- Γιαγιά συγγνώμη δεν ήθελα να σε στεναχωρήσω, είπε κάπως αθώα ο μικρός εγγονός της.
- Δε φταις εσύ απλά θυμήθηκα τι πέρασαν οι δικοί μου άνθρωποι που...
- Εντάξει γιαγιά τότε θα φύγω. Αλλά θα μπορούσα να το πάρω στο δωμάτιό μου;
- Ναι, πάρε το. Αλλά πρόσεχε, είναι πολύτιμο για εμένα.
- Ευχαριστώ πολύ γιαγιά! Πάω να βρω το ποδήλατό μου.

Μόλις ανέβηκε ο Βασίλης τη σκάλα η γιαγιά κατέρρευσε σε μια καρέκλα και άρχισαν να κατρακυλάνε ξανά δάκρυα στα μάγουλα της. Αυτή η κουβέντα με τον εγγονό της λες και ότι της ξύπνησε κάποιο παλιό ανεκπλήρωτο όνειρο που είχε ριζώσει βαθιά μες την καρδιά της και ταυτόχρονα συναισθήματα λύπης, νοσταλγίας, στεναχώριας και απογοήτευσης. Τότε η γιαγιά άρχισε να απαγγέλει ένα ποίημα που είχε σκεφτεί αυτή ως παιδάκι μια πολύ δύσκολη ώρα της ζωής της όπου έκλαψε πικρά.

Τούτο το όνειρο το πραγματικό
εγώ θα εκπληρώσω το μοναδικό.
Με κάθε πόνο θα παλέψω,
με κάθε δάκρυ θα αντέξω.
Με κάθε ανάσα ένα πράγμα θα ζητώ
πέρα από κάθε όριο νοητό.
Και να που το χώμα εκείνο θα πατώ
και δεν πρόκειται ποτέ μου να κρυφτώ.
Στο τέλος την αποστολή μου θα τελειώσω
και την υπόσχεσή μου θα εκπληρώσω.
Θα σε βρω όπου και να 'σαι
και πια δε θα λυπάσαι.

Να όμως που σιγά σιγά αυτές οι αποφασιστικές φράσεις που είχε ξεστομίσει ως κοριτσάκι έγιναν μεγαλώνοντας δειλίες. Δυστυχώς οι πράξεις είναι πολύ πιο δύσκολες από τα λόγια. Ριγμένη στις αναμνήσεις της έρχεται ξαφνικά η μυρωδιά του καμένου φαγητού. Βγάζει το φαγητό από τη φωτιά και άρχισε να το βάζει μέσα σε μπολάκια. Έτσι όλες οι σκέψεις που είχε στο μυαλό σε μια στιγμή διασπάστηκαν.

Τελικά ο Βασίλης μετά από δυο ματιές που έριξε, βρήκε το ποδήλατό του. Ήταν πιο εύκολο από ό,τι περίμενε. Προβληματισμένος καθώς ήταν, έφυγε από τη μικρή σοφίτα μαζί με το κόκκινο ποδήλατό του. Να πούμε την αλήθεια, αυτή τη στιγμή στο μυαλό του είχε μόνο το ημερολόγιο. Ήθελε τόσο πολύ να το ανοίξει και να το διαβάσει όλο, από την αρχή μέχρι το τέλος.

Αν και δε διάβαζε πολλά βιβλία αυτή η ιστορία δεν ήταν ένα απλό μυθιστόρημα όπως αυτά που διάβαζε μια φορά τον χρόνο αλλά μια αληθινή ιστορία που του κίνησε πολύ το ενδιαφέρον. Παίρνοντας το ποδήλατό του κατευθυνθήκαν όλοι μαζί προς τη θάλασσα για ένα χαλαρωτικό μπανάκι στα κρύα νερά κάτω από τον λαμπερό ήλιο. Η ώρα πέρασε κάνοντας βουτιές και φτιάχνοντας κάστρα από άμμο. Ύστερα το βραδάκι κάτω από τον νυχτερινό ουρανό έκαναν μια βόλτα - ο Βασίλης πάντα με το ποδήλατό του - στα σοκάκια του νησιού. Στο τέλος πήγαν σε ένα πολύ ωραίο μαγαζί όπου πήγαιναν συχνά ώστε να απολαύσουν το βραδινό τους.

Όταν πια η ώρα πέρασε, φτάνοντας στο σπίτι τους, ο Βασίλης έβγαλε τα παπούτσια του και σε δευτερόλεπτα έπλυνε τα χέρια του. Χωρίς να έχουν προλάβει οι υπόλοιποι να πατήσουν το πόδι τους μέσα στο σπίτι ο Βασίλης είχε ήδη ξαπλώσει στο κρεβάτι. Συνήθως χάζευε κάτι στο χαζοκούτι, όπως έλεγε η γιαγιά την τηλεόραση, όμως αυτή τη φορά ήθελε μονάχα να διαβάσει το ημερολόγιο. Όλη μέρα προσέμενε τούτη την ώρα. Οι άλλοι μόλις μπήκαν μέσα είδαν το Βασίλη να έχει ανοίξει ήδη το ημερολόγιο. Ο Βασίλης όμως δεν περίμενε να ήταν έτσι το ημερολόγιο. Πολλές σκισμένες σελίδες, τα γράμματα ήταν σβησμένα αλλά και τα υπόλοιπα ήταν πολύ παράξενα, ούτε μια λέξη δεν είχε καταλάβει. Στεναχωρημένος πήγε στη γιαγιά και της είπε για τα γράμματα και τις σελίδες.

- Αχ παιδάκι μου! Αυτό το ημερολόγιο επιβίωσε τόσα χρόνια. Είναι λογικό. Λοιπόν έχω μια ιδέα. Θέλεις τώρα να κάτσεις στο κρεβάτι σου και να σου πω εγώ διάφορες ιστορίες για το πώς ήταν οι άνθρωποι τότε;
- Εντάξει γιαγιά, πηγαίνω αμέσως.

Το ανεκπλήρωτο όνειρο

Μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα ο Βασίλης βρέθηκε στο κρεβάτι του. Η γιαγιά με αργά μεγάλα βήματα βρέθηκε και αυτή μέσα στο δωμάτιο. Άνοιξε το φωτάκι πάνω στο κομοδίνο, πήρε στα χέρια της το ημερολόγιο και άρχισε να του λέει: «Άκου, θα σου πω πολλές ιστορίες από όσα θυμάμαι που μου είχαν πει. Αν κάνουμε μια αναδρομή στον χρόνο, δηλαδή λίγα χρόνια πριν την καταστροφή εκεί πέρα και πιο συγκεκριμένα στο χωριό Αϊντίνι, οι άνθρωποι ζούσαν ευτυχισμένοι. Τούρκοι και Έλληνες ζούσαν μονιασμένοι. Μιλούσανε, συζητούσανε και αντάλλαζαν σκέψεις και ιδέες. Πόλεις της Μικράς Ασίας πριν τη μεγάλη καταστροφή ήταν μέρη ησυχίας και γαλήνης. Στο χωριό εκεί υπήρχε ελληνικό σχολείο που πήγαιναν και αγόρια και κορίτσια. Οι Έλληνες γιόρταζαν όλες τις γιορτές τους καθώς οι Τούρκοι δεν τους το απαγόρευαν. Όταν θέλανε να ψωνίσουν πήγαιναν στην αγορά όπου βρισκόταν στην Σμύρνη. Η καθημερινότητα όμως χρειαζόταν αγώνα και σκληρή δουλειά. Οι Έλληνες εκεί ασχολούνταν με τη γεωργία, με το ψάρεμα κ.α. Επίσης άλλοι είχαν καταστήματα, ήταν τεχνίτες ή ράφτες. Οι άνθρωποι αγαπούσαν την εργασία αλλά παρόλο αυτά λάτρευαν και τη διασκέδαση. Έτσι γενικά κυλούσε η ζωή τους πριν την ολοκληρωτική καταστροφή του 1922. Άμα θέλεις μπορώ να σου πω για κάποιες συγκεκριμένες μέρες από το ημερολόγιο πριν από την καταστροφή αυτή».

Η γιαγιά δεν πήρε καμία απάντηση. Τότε σήκωσε το κεφάλι της και έστρεψε το βλέμμα της προς τον Βασίλη ο οποίος είχε ήδη κλείσει τα μάτια του. Πήγε τότε στο παράθυρο και κοίταξε τον ουρανό. Κοίταξε ένα ένα τα αστέρια και με έναν αναστεναγμό έκλεισε αργά το παράθυρο. Με θλίψη ξεστόμισε ψιθυριστά: «Συγγνώμη μανούλα μου που δεν τα κατάφερα. Ελπίζω να με συγχωρέσεις». Έτσι, έβαλε το ημερολόγιο μέσα στο συρτάρι και πήγε να ξαπλώσει.

Όλο το βράδυ σκεφτόταν αυτά που της είχε πει η μητέρα της. Η αλήθεια είναι ότι βαθιά μέσα στην καρδιά της κρατούσε την τελευταία υπόσχεση που της είχε δώσει. Άρχισε τη νύχτα αυτή με το ολοστρόγγυλο φεγγάρι να ξαναφέρνει στο νου της τον διάλογο που είχε με τη μητέρα της πριν κοιμηθεί εκείνη για πάντα. Αν και μικρή κοπέλα τότε, τα θυμάται όλα αυτά που της είχε πει η μητέρα της: «Μικρούλα μου

μεγάλωσα, θα μπορούσα βέβαια να ζήσω παραπάνω αλλά... Έχω ένα όνειρο. Ήθελα να ξαναπάω σε εκείνο το μέρος που το αποχαιρέτησα με μια ματιά μέσα από μια βαρκούλα. Πίσω μου άφησα, όχι μόνο το σπίτι μου, αλλά και τη μικρή μου αδελφούλα. Θα ήθελα δηλαδή να ξαναπιάσω εκείνο το ματωμένο χώμα που δεν πρόλαβα να πάρω μαζί μου. Να ιδώ εκείνον τον τόπο όπου πέθανε η αδελφή μου. Τελικά όπως βλέπεις, δεν μπόρεσα να πάω ποτέ. Έτσι μονάχα ένα πράγμα θα ήθελα να σου ζητήσω. Να πας εσύ για μένα, να ταξιδέψεις μέχρι εκεί. Να πιάσεις εσύ το ματωμένο χώμα που έμελε να μείνει στην ιστορία ως τόπος μαρτυρίου». Και τότε έδωσε μια υπόσχεση στη μητέρα της. Την κοίταξε μέσα στα μάτια και είπε:

«Τούτο το όνειρο το πραγματικό
εγώ θα εκπληρώσω το μοναδικό.
Με κάθε πόνο θα παλέψω,
με κάθε δάκρυ θα αντέξω.
Με κάθε ανάσα ένα πράγμα θα ζητώ
πέρα από κάθε όριο νοητό.
Και να που το χώμα εκείνο θα πατώ
και δεν πρόκειται ποτέ μου να κρυφτώ.
Στο τέλος την αποστολή μου θα τελειώσω
και την υπόσχεσή μου θα εκπληρώσω.
Θα σε βρω όπου και νασαι
και πια δε θα λυπάσαι».

Εκείνη τη στιγμή, η μητέρα της, η Γεωργία, έκλεισε τα μάτια της και με μια τελευταία αγκαλιά αποχαιρετήθηκαν

Έθιμα από τη Μικρά Ασία

Με όλα αυτά η γιαγιά έφτασε να κοιμηθεί στις δύο το βράδυ. Το πρωί ο Βασίλης ξύπνησε πολύ νωρίς, σε αντίθεση με τη γιαγιά. Ο Βασίλης, μόλις σηκώθηκε, πήρε το ποδήλατό του και άρχισε να κάνει γύρους έξω στον κήπο με το απαλό αεράκι να του χτυπάει το πρόσωπο. Άρχισε να σκέφτεται αρκετά για ό,τι του είχε πει η γιαγιά. Τότε άρχισαν να περνάνε πολλές ερωτήσεις από το μυαλό του. Έτσι άφησε το ποδήλατο δίπλα στο δέντρο που υπήρχε μέσα στον κήπο και πήγε μέσα στο δωμάτιο της γιαγιάς με αργά βήματα στις μύτες. Εκεί όμως τη βρήκε να κλαίει. Μεγάλα χοντρά δάκρυα να κατακυλάνε πάνω στο ρυτιδιασμένο πρόσωπο της γιαγιάς.

Ο Βασίλης δε θα μπορούσε να σκεφτεί ποτέ τον λόγο που έκλαιγε η γιαγιά. Ήθελε να πάει να την παρηγορήσει αλλά δεν μπορούσε. Λαχταρούσε να μάθει και άλλες ιστορίες από εκείνα τα χρόνια. Η αλήθεια είναι ότι ο Βασίλης πρώτη φορά έδειχνε τέτοιο ενδιαφέρον για την ιστορία του τόπου μας. Ακόμα και ο ίδιος δεν μπορούσε να το πιστέψει. Κάθεται στο ξύλινο σκαμνάκι και θυμάται τις άπειρες φορές που τον σήκωνε η δασκάλα του για να πει το μάθημα της ιστορίας και εκείνος δυσκολευόταν. Ύστερα από αρκετή ώρα σκέψης, είδε τη γιαγιά στην κουζίνα να μαγειρεύει και πήγε να τη ρωτήσει τον λόγο που έκλαιγε.

- Γιαγιά σε είδα πριν να κλαις. Δεν σε έχω ξαναδεί να κλαις.
- Αυτά είναι πράγματα των μεγάλων, μην ασχολείσαι εσύ, απάντησε η γιαγιά.
- Μα... Τέλος πάντων. Ήθελα να σε ρωτήσω αν θα μπορούσες πριν την εκδρομή μας στη Μονή Μουνδών να μου πεις άλλη μια ιστορία γιατί το βράδυ κοιμήθηκα γρήγορα και δεν μπόρεσα να ακούσω και πολλά πράγματα.

Δυστυχώς δεν είχε άλλη επιλογή η γιαγιά, δεν μπορούσε να αρνηθεί στον εγγονό της ακόμα και αν αυτό της επέφερε αυτή τη θλίψη που ξυπνούσε μέσα στην καρδιά της. Η γιαγιά άνοιξε αργά αργά το ημερολόγιο και ξαφνικά βρέθηκε σε μια από τις πρώτες σελίδες του βιβλίου. Τότε άρχισε να διηγείται με δικά της λόγια αυτή την τόσο σημαντική ημέρα καθισμένη σε μια ψάθινη καρέκλα στη βεράντα έχοντας αντίκρυ τον Βασίλη γεμάτο περιέργεια. Του λέει: «Λοιπόν, άκου. Είναι Χριστούγεννα, όλοι οι συγγενείς έχουν μαζευτεί στο δικό μας σπίτι. Η ατμόσφαιρα που επικρατεί είναι

χριστουγεννιάτικη. Δίπλα στο μεγάλο τραπεζάκι υπάρχει ένα όμορφο караβάκι και σε διάφορα άλλα σημεία μεγάλα κλαδιά ελιάς, δάφνης και άλλων οπωροφόρων δέντρων που πάνω κρέμονται φουντούκια και αμύγδαλα. Πραγματικά ήταν τόσο όμορφος και παραμυθένιος ο στολισμός. Η ώρα περνούσε με γέλια και χαρές». Τότε η γιαγιά διέκοψε και είπε: «Αχ Βασιλάκη μου, πού να ήξεραν τι θα επακολουθούσε...» Μετά συνέχισε κάπως σκεφτική: «Το σπίτι είχε γεμίσει με παιδικές φωνές. Όσον αφορά τα φαγητά, είχαμε ξεκινήσει από χτες τις ετοιμασίες των γλυκών. Φοινίκια, μελομακάρονα, κουραμπιέδες, διπλές. Όλο το χριστουγεννιάτικο τραπέζι είχε γεμίσει από διάφορα εδέσματα, ψητό κοτόπουλο, σέλινο με κρέας, τουρσιά, σαρμάδες. Αφού αρχίσαμε να τρώμε ξεκίνησα να τους εξιστορώ τις περιπέτειες μου χτες στα κάλαντα. Είχαμε πάει εγώ και κάποιες φίλες μου για να πούμε τα κάλαντα με διάφορα όργανα και μικρά φαναράκια. Πηγαίναμε από πόρτα σε πόρτα και γεμίζαμε με γλυκά και φρούτα το καλάθι μας. Σπάνια να μας έδιναν χρήματα. Πάντως η νονά μου η Όλγα μας κάλυψε πλήρως. Δεν έχουμε παράπονο. Και κάπως έτσι πέρασε η ώρα στο τραπέζι. Ήταν όλα τόσα όμορφα». Στη συνέχεια η γιαγιά ρώτησε: «Σου άρεσε Βασιλάκη;» Δεν πήρε απάντηση. Ο Βασίλης είχε κρύψει το πρόσωπο του στις χούφτες του και μικρές σταγόνες κατρακυλούσαν και έφταναν μέχρι το στόμα του.

- Βασίλη είσαι καλά παιδί μου; Μήπως έχεις πυρετό;
- Απλώς γιαγιά νομίζω πως εγώ φταίω που εσύ έκλαιγες πριν. Δηλαδή μάλλον σε στεναχώρησαν όλα αυτά. Δεν πειράζει αφού σε στεναχωρεί όταν μου το διαβάζεις θα το σταματήσουμε.
- Μα τι λες;
- Γιαγιά, είμαι σίγουρος ότι για αυτό κλαίς. Είχες πάρει το ημερολόγιο και έκλαιγες για πολλή ώρα.

Και κάπως έτσι έφυγε από το δωμάτιο. Η αλήθεια είναι ότι ο μικρός Βασίλης είχε δίκιο. Η γιαγιά πήγε κατευθείαν να του το αρνηθεί. Το μόνο σίγουρο όμως ήταν ότι προσπαθούσε να το αρνηθεί...

- Δεν κλαίω για αυτό. Έλα να σου πω κι άλλες ιστορίες και ύστερα θα φύγουμε για την εκδρομή μας. Η μαμά και ο μπαμπάς θα τα έχουνε ετοιμάσει όλα.

Ο Βασίλης τελικά δέχτηκε. Η γιαγιά άρχισε τότε να διαβάζει, αλλάζοντας κάποιες λέξεις για να καταλαβαίνει ο Βασίλης, για κάποιες πασχαλιάτικες ημέρες που έγραφε στο ημερολόγιο η μητέρα της. «Ξημέρωνε Κυριακή των Βαΐων, έχοντας μπει για τα

καλά στην άνοιξη, ακούγονταν τα πουλάκια να κελαηδάνε και όμορφες παπαρούνες, τριανταφυλλίες και άλλων ειδών όμορφα και μοσχομυριστά λουλούδια να έχουν ανθίσει παντού. Εγώ σήμερα ξύπνησα πολύ νωρίς και θαύμαζα από το παράθυρο όλη την ομορφιά της φύσης η οποία είχε ανθίσει. Σε λίγο όμως ξύπνησαν και οι γονείς μου οι οποίοι ξύπνησαν και την αδελφή μου για να πάμε στην εκκλησία. Ο ναός ήταν στολισμένος με βάγια και στο τέλος πήραμε έναν μικρό σταυρό από φύλλα φοινικιάς τον οποίο η μαμά έβαλε στο εικονοστάσι μας. Σήμερα το φαγητό μας ήταν σαλάτα με ψάρι. Ήμουν ιδιαίτερα χαρούμενη επειδή θα παίζαμε με τα παιδιά της γειτονιάς με τις ροκάνες καθώς αυτό το παιχνίδι ήταν έθιμο στην περιοχή. Υπήρχαν ροκάνες φτιαγμένες από τενεκέ, από κοινό ξύλο, από κόκκαλο ακόμα και σκαλισμένες, άλλες με ένα γλωσσίδι κι έναν τροχό, άλλες με περισσότερους και λογής εθνικά κι ιερά σύμβολα πάνω τους σχεδιασμένα».

Η γιαγιά σταμάτησε για λίγο για να σκουπίσει με ένα μαντιλάκι τα μάτια της και μετά συνέχισε: «Όσο εμείς παίζαμε, η μαμά μου άσπριζε και καθάριζε το σπίτι καθώς έπρεπε να είναι πάρα πολύ καθαρό για να υποδεχθούμε τον Αναστάνα Χριστό. Έτσι μου έχει πει η μητέρα μου. Τη Μ. Δευτέρα δεν κάναμε πολλά πράγματα. Ο μπαμπάς μου όμως καθώς γυρνούσε από τη δουλειά έφερε δύο μεγάλα αρνιά. Ένα για τη Λαμπρή και ένα για τη γιορτή του Αγίου Γεωργίου. Ύστερα πήγαμε όλοι μαζί στην εκκλησία η οποία είχε αρχίσει ήδη να αλλάζει σε πένθιμη διακόσμηση. Μαύρα τούλια και μωβ κορδέλες συνδυάζονταν με τη σιωπή που περιβαλλόταν παντού. Και κάπως έτσι περνούσαν οι μέρες φτάνοντας στην Μ. Πέμπτη. Η μαμά σε συνδυασμό με τη δική μου βοήθεια και της αδελφής μου, έφτιαξε δύο μεγάλα μαστιχωτά τσουρέκια και βάψαμε φυσικά κόκκινα αβγά. Όμως τα βάψαμε με κρεμμύδι. Προσθέσαμε νερό και βράσαμε σε σιγανή φωτιά μέχρι να πάρουν όλα τα αυγά χρώμα. Και έτσι περνάμε στη Μ. Παρασκευή που φυσικά ο μπαμπάς δε δούλευε καθώς η ατμόσφαιρα ήταν πολύ θλιβερή. Εγώ με τη μαμά και την αδελφή μου μαζέψαμε έξω από τον κήπο όμορφα αγριολούλουδα για να τα πάμε στο επιτάφιο. Ύστερα η μαμά μας έβαλε ψωμί και νερόβραστες φακές καθώς δεν επιτρεπόταν να φάμε τίποτε άλλο. Το βράδυ, ο επιτάφιος έκανε τρεις φορές τον γύρο της εκκλησίας και ύστερα περάσαμε όλοι από κάτω όπως και κάθε χρόνο συνηθίζουμε. Η μαμά μου είπε ότι ακόμη και μέσα στο Γραικικό νοσοκομείο του Αγίου Χαραλάμπους, μέσα στους θαλάμους των ασθενών, πήγε ο επιτάφιος. Και φτάνουμε στο μεσημέρι του

μεγάλου Σαββάτου που αρχίζουμε να ετοιμαζόμαστε για την Αγία Ανάσταση με γέλια και πυροτεχνήματα.

Κατά την πρώτη Ανάσταση, μόλις πήγαμε στην εκκλησία, οι ιερείς χτυπούσαν δυνατά τις πόρτες και άλλα αντικείμενα και κουνούσαν τους πολυελαίους. Η μικρή μου αδελφή είχε κρυφτεί κάτω από την φούστα της μαμάς. Είχε φοβηθεί πολύ. Ύστερα αφού τελείωσε αυτή η χαρμόσυνη τελετή πήγαμε στο σπίτι μας. Όλοι ανυπομονούσαμε για να φτάσει το βράδυ εκείνης της ημέρας. Οι ώρες πέρασαν τόσο γρήγορα που ούτε κατάλαβα ποτέ μας είπε η μαμά επιτέλους να ετοιμαστούμε. Πήραμε τις λαμπάδες μας και φύγαμε. Η μαμά είχε κρεμάσει πάνω στην λαμπάδα δύο χρωματιστά κορδόνια. Έβαλα το καλό μου φόρεμα που μου είχε ράψει η μαμά. Είχε πολύ κόσμο. Ύστερα από λίγη ώρα ακούσαμε το χαρμόσυνο μήνυμα “Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΑΣΤΗΘΗΚΕ”. Τότε όλοι ξέσπασαν σε ευχές και φιλία. Όλα ήταν πάρα πολύ ωραία. Η ημέρα που περιμέναμε τόσο καιρό είχε επιτέλους φθάσει. Ύστερα από πολλή ώρα και καθώς είχαν πλέον περάσει τα μεσάνυχτα επιστρέψαμε στο σπίτι. Η αδελφή μου είχε κουραστεί πολύ. Φάγαμε σούπα αυγολέμονο, τηγανητά εντόσθια, που να πω την αλήθεια δε μου άρεσαν πολύ, και μυζήθρες. Ύστερα τσουγκρίσαμε τα κόκκινα αβγά. Φυσικά εγώ με το δικό μου αβγό έσπασα όλα τα υπόλοιπα. Η αδελφή μου, μετά από όλα αυτά που κάναμε, πήγε στο κρεβάτι της κι έτσι σιγά σιγά πέσαμε όλοι για ύπνο.

Ξημέρωνε η ημέρα της Λαμπρής η οποία ήταν άκρως γιορτινή. Όλοι ντυμένοι με τα επίσημα ρούχα μας, βλέπαμε παντού δρόμους πλημμυρισμένους από γέλια και φωνές. Ήμουν πολύ χαρούμενη καθώς σήμερα θα μαζευόμασταν όλοι οι συγγενείς, τα ξαδέλφια μου και θα παίζαμε ώρες ατελείωτες με τα παιχνίδια που μου είχανε πάρει πρόσφατα οι γονείς μου. Έχω είχα στην εντέλεια το δωμάτιο μου και περίμενα κάτω στο πάτωμα με τα παιχνίδια τριγύρω μου. Η ώρα πέρασε ώσπου άκουσα την πόρτα να χτυπάει. Σηκώθηκα γρήγορα και έτρεξα να την ανοίξω. Έξαφνα είδα όλους μας τους συγγενείς να μπαίνουν μέσα. Οι ξαδέρφες μου με τα δύο τους κεντημένα φορέματα ήταν τόσο γλυκούλες. Εμείς λοιπόν κλειστήκαμε κατευθείαν στο δωμάτιο μας και οι μεγάλοι έπιασαν τις κουβέντες. Δε μας άφησαν να παίζουμε και πολύ και μας φώναζαν για φαγητό. Το τραπέζι ήταν σχετικά λιτό αλλά περιείχε διάφορα πασχαλινά εδέσματα. Το κυρίως πιάτο ήταν αρνί στον φούρνο. Ήταν μια πολύ ιδιαίτερη ημέρα που δε θα τη ξεχάσω ποτέ καθώς περάσαμε πολύ όμορφα».

- Σου άρεσε Βασιλάκη μου;
- Ήταν πολύ ωραία.

Ελάτε, φεύγουμε για την εκδρομή μας, ακούστηκε η φωνή της μητέρας.

Ο Βασίλης πήρε το μικρό μπλε του τσαντάκι και οι μεγάλοι πήρανε μια μεγάλη τσάντα με διάφορα φαγητά.

Στη Μονή Μουνδών

Έφυγαν όλοι για μια πολύ σπουδαία μονή, την Ιερά Μονή των Μουνδών. Κατά την υπέροχη διαδρομή πάνω στους λόφους και τα βουνά, ο Βασίλης είχε πάρει μια μικρή φωτογραφική μηχανή και έβγαζε διάφορες φωτογραφίες. Άλλες φορές έβγαζε τα βουνά, κάποιο ζώο που είδε και άλλες φορές τη θάλασσα η οποία φαινόταν μιας και είχαν πάει τόσο ψηλά. Ύστερα από λίγη ώρα φτάσανε πάνω στον βράχο όπου δίπλα ήταν η Μονή. Ο Βασίλης παραξενεύτηκε καθώς περίμενε να δει ένα όμορφο μεγάλο μοναστήρι όμως το μόνο που είδε ήταν γκρεμισμένους τοίχους και ένα μικρό πετρόχτιστο κτίριο που έμοιαζε με σπιτάκι.

Η θέα από εκεί πάνω ήταν μαγευτική κοιτάζοντας πέρα τα καταπράσινα βουνά και τη θάλασσα που απλωνόταν πίσω από αυτά. Ο Βασίλης έβγαζε φωτογραφίες τα βουνά αλλά δεν είχε προσέξει καν ότι οι υπόλοιποι κατηφόριζαν για τη Μονή. Τρέχοντας έβγαλε λοιπόν μια τελευταία φωτογραφία και έφτασε στο σημείο που βρίσκονταν και οι υπόλοιποι. Μπήκαν μέσα και θαύμασαν αυτό το μεγαλείο που κοσμούσε μια υπέροχη γωνιά της Χίου. Ο Βασίλης όμως καθώς έβλεπε τους μισογκρεμισμένους τοίχους ήθελε να φύγει αφού είχε βαρεθεί. Έτσι λοιπόν βγήκε έξω μαζί με τη γιαγιά η οποία του εξήγησε την ιστορία αυτών των μισογκρεμισμένων τοίχων που έβλεπε.

«Ξέρεις Βασίλη μου, αυτή εδώ η Μονή έχει περάσει από πολλές καταστροφές. Πολλές φορές καταστράφηκε από ανθρώπινη παρέμβαση και άλλοτε από φυσικές καταστροφές. Όμως η αρχή του τέλους γράφτηκε με την επανάσταση του 1821. Λόγω της γεωγραφικής της θέσης παραχωρήθηκε ως καταφύγιο των κατατρεγμένων νησιωτών. Οι Τούρκοι λοιπόν εκτέλεσαν πολλές σφαγές εκεί πέρα ώστε το 1822 κατέστρεψαν ολοσχερώς τη Μονή. Το μοναστήρι ανακαινίστηκε ξανά, όμως κατάρρευσε ολοκληρωτικά κατά την περίοδο των μεγάλων σεισμών. Τα ιστορικά στοιχεία που διασώθηκαν ήταν ελάχιστα. Πέρασε από πολλά κύματα καταστροφών ακόμη. Επίσης αυτή η Μονή κατά τη μικρασιατική καταστροφή ανέλαβε να περιθάλλει τους ξεριζωμένους που έφθαναν στο νησί».

- Αλήθεια γιαγιά, έπαιξε τόσο σημαντικό ρόλο τότε;

- Ναι, Βασιλάκη μου.
- Αχ γιαγιά μήπως θα μπορούσες να μου διηγηθείς μια ακόμη ιστορία που θυμάσαι όταν θα κάτσουμε να φάμε; Μόνο όμως άμα δεν σε στεναχωρεί.
- Φυσικά θα σου διηγηθώ μια ιστορία ακριβώς πριν από αυτό το τεράστιο πλήγμα.

Η ώρα πέρασε κοιτάζοντας τη Μονή και το εκθαμβωτικό θαύμα της φύσης. Και ακούστηκε τότε η φωνή της μητέρας: «Παιδιά ελάτε, βρήκα αυτό εδώ το τραπεζάκι το οποίο έχει και παγκάκια για να κάτσουμε να φάμε». Έτσι προχώρησαν προς εκείνο το μέρος λέγοντας ο Βασίλης στη γιαγιά:

- Γιαγιά ελπίζω να μην το ξέχασες ότι μου υποσχέθηκες να μου πεις εκείνη την ιστορία.
- Όχι Βασιλάκη μου, δεν το ξέχασα. Θα την πω σε όλους σας όταν θα τρώμε.

Ο Βασίλης ανυπομονούσε για το φαγητό αφού τότε θα άκουγε μια ακόμη ενδιαφέρουσα ιστορία.

Τα γενέθλια

Αφού όλοι έκατσαν στα παγκάκια, η μαμά άπλωσε την τσάντα με τα φαγητά πάνω στο τραπέζι. Όλοι άρχισαν να τρώνε τα νοστιμότατα σάντουιτς που είχε φτιάξει η μητέρα.

- Λοιπόν, επειδή ο Βασίλης μου ζήτησε να του πω άλλη μια ιστορία από τη ζωή στη Μικρά Ασία, καθώς τελευταία του λέω διάφορες τέτοιες ιστορίες, άμα συμφωνούνε και οι υπόλοιποι να πω σε όλους σας αυτή την ιστορία που έχω στο μυαλό μου, είπε η γιαγιά.
- Φυσικά! Θα ήταν πολύ όμορφα να ακούσουμε μια τέτοια ιστορία, απάντησε η μητέρα.

Έτσι η γιαγιά ξεκίνησε να λέει: «Λοιπόν, για να ξέρετε όλοι, αυτή η ιστορία συνέβη λίγες μέρες πριν γίνει αυτό το τεράστιο πλήγμα στους μικρασιάτες. Ήταν τέλη καλοκαιριού και για την μητέρα μου ήταν μια πολύ σημαντική ημέρα. Ήταν τα γενέθλια της. Γενικά επικρατούσε μια παράξενη ατμόσφαιρα, όμως ήθελε να γιορτάσει πολύ τα γενέθλια της. Αχ, πού να ήξερε ότι θα ήταν τα τελευταία γενέθλια που θα γιόρταζε σε εκείνο τον τόπο. Επειδή η μητέρα μου ήθελε πάρα πολύ να τα γιορτάσει, η μητέρα της, δηλαδή η γιαγιά μου, υπέκυψε και έτσι κάλεσε τους συγγενείς τους και κάποιες φιλενάδες της.

Πέρασαν λίγες μέρες και η μεγάλη μέρα έφτασε, ήταν τα γενέθλια της μητέρας μου. Ήταν πολύ χαρούμενη, τόσο που σηκώθηκε από τα χαράματα για να ντυθεί και να κάνει τις κατάλληλες ετοιμασίες. Μόλις ξύπνησε, πήγε και φόρεσε το καλό της φόρεμα που της είχε ράψει η μητέρα ειδικά για αυτή την περίπτωση. Στα μαλλιά της επίσης είχε φορέσει μια ροζ κορδελίτσα που την έκανε ακόμα πιο όμορφη. Η μαμά της φώναζε ότι θα το τσαλακώσει αλλά αυτή δε σταματούσε να κάνει σβούρες μέσα στο δωμάτιό της για να βλέπει το φόρεμα της να πετάει.

Η μητέρα της της είχε φτιάξει πάρα πολλά φαγητά αλλά και γλυκά για τα γενέθλια της όπως μαντί, κιμαδοπιτάκια, σουσαμόπιτα με μέλι, κεμπάμπ, σουτζουκάκια, ντολμαδάκια, σεκέρ παρέ, ραβανί, μπακλαβά και άλλα πολλά. Η μητέρα μου περίμενε πώς και πώς να έρθουν οι φίλες της και οι συγγενείς τους για να παίξει με τα καινούργια παιχνίδια που θα της έφερναν. Τη στιγμή όμως που οι γονείς της της

έδωσαν το δικό τους δώρο, ένα κουρδιστό κουτί τόσο όμορφο με ένα ακόμα πλεκτό φόρεμα της μητέρας, εκείνη αναπήδησε από τη χαρά της. Όταν έφτασαν οι καλεσμένοι και της έδωσαν τα δώρα της η μητέρα μου άρχισε να τα βγάζει από τη σακούλα και το πρόσωπο της το φώτιζε ένα μεγάλο χαμόγελο.

Πήγε τότε με τα ξαδέλφια της και τις φίλες της και έκατσαν ώρες ατελείωτες με τα κουρδιστά παιχνιδάκια και άλλα πολλά που είχε πάρει από τα δώρα. Έπειτα από δύο ώρες περίπου η μητέρα τους φώναξε όλους για το φαγητό. Η μητέρα της είχε στήσει πολύ όμορφα τα φαγητά που είχε φτιάξει πάνω στο ξύλινο τραπεζάκι το οποίο είχε ντύσει με ένα κεντημένο άσπρο τραπεζομάντηλο. Όλοι ξετρελάθηκαν με τα χειροποίητα αυτά γλυκά αλλά και φαγητά. Αφότου άρχισαν να φεύγουν οι καλεσμένοι, η μητέρα μου έκατσε κάτω έχοντας γύρω της όλα αυτά τα δωράκια. Και κάπως έτσι τελείωσαν τα γενέθλιά της τα οποία ήταν και τα τελευταία που γιόρτασε σε εκείνο το σπίτι, σε εκείνο το μέρος, σε εκείνο το χώμα. Ήταν από τις τελευταίες μέρες που έβλεπαν εκείνον τον τόπο».

Όλοι ήταν σκεφτικοί μετά από αυτή τη συγκινητική ιστορία που τους διηγήθηκε η γιαγιά. Έπειτα από λίγη ώρα πήραν τον δρόμο της επιστροφής.

Η καταστροφή

Είχε πια βραδιάσει και όλοι ήταν ξαπλωμένοι στα κρεβάτια τους. Ο Βασίλης όμως δεν έλεγε να κοιμηθεί. Πήγε στη γιαγιά του, εκεί που ένιωθε ασφάλεια και θαλπωρή. Πήγε κοντά της και της είπε:

- Γιαγιά δε με παίρνει ο ύπνος και θα ήθελα να σε ρωτήσω για αυτά που μας έλεγες το μεσημέρι. Δηλαδή είπες ότι τα γενέθλια της μητέρας σου ήταν από τις τελευταίες μέρες πριν γίνει η μικρασιατική καταστροφή. Αλλά τελικά τι ήταν αυτή η μικρασιατική καταστροφή;
- Αχ, έλα εδώ Βασιλάκη μου, κάτσε εδώ και θα σου πω. Θα σου διαβάσω τις τελευταίες σελίδες αυτού του ημερολογίου.

Η γιαγιά άνοιξε το ημερολόγιο και ξεκίνησε: «Ξημέρωσε και τα γενέθλια μου πέρασαν. Είναι η επόμενη μέρα από τα γενέθλιά μου. Η μαμά μου μας ξύπνησε νωρίς νωρίς λέγοντας μας ότι για αυτές τις μέρες θα πάμε στις ξαδέλφες μας στη Σμύρνη. Εγώ στην αρχή δεν κατάλαβα τον λόγο. Η μητέρα μου μου είπε πως με πεθύμησαν πολύ οι ξαδέλφες μου. Αλλά πότε πεθύμησαν εμένα οι ξαδέλφες μου; Και μάλιστα όταν είχαμε συναντηθεί χθες; Αν και δε μου είπε κάτι, εγώ νιώθω μια παράξενη ατμόσφαιρα. Επίσης το πρόσωπο της μαμάς μου δείχνει πως κάτι κακό θα συμβεί. Δεν είμαι όμως σίγουρη. Άμα δε συνέβαινε όμως τίποτα, δε θα παίρναμε όλο το σπίτι μαζί μας στις ξαδέλφες μου.

Η αλήθεια είναι ότι η μητέρα μου πήρε πάρα πολλά πράγματα. Όμως το πιο παράξενο ήταν ότι όταν φεύγαμε από το σπίτι μας η μαμά έκλαψε. Μικρές λεπτές σταγόνες κατρακύλησαν πάνω στο πρόσωπο της. Και τότε σήκωσε το χέρι της σαν να αποχαιρετάει κάτι. Έτσι ύστερα από κάμποση διαδρομή φτάσαμε στο σπίτι τους. Ακόμα και εκεί η ατμόσφαιρα ήταν παράξενη. Τουλάχιστον εκτός από τη μικρή μου αδελφή έχω κι άλλη παρέα. Και κάπως έτσι πέρασαν λίγες ημέρες ενώ καθόμασταν στο σπίτι αυτό.

Ήταν απόγευμα Παρασκευής και επικρατούσε παντού μια διαφορετική και δυσάρεστη ατμόσφαιρα, η μαμά δε μας έβαλε εκείνη την ημέρα για ύπνο. Η μητέρα μου μαζί με την αδελφή της κάτω από το εικονοστάσι του σπιτιού φαίνονταν πολύ

στενοχωρημένες. Τώρα πια έπρεπε να ξέρω τι είχε συμβεί στα αληθινά. Έτσι πήγα και ρώτησα τη μητέρα, δεν άντεχα άλλο να βρίσκομαι στο σκοτάδι. Εκείνη μου απάντησε με κάτι μισόλογα: “Τίποτα το ιδιαίτερο απλά μια αναταραχή με τους Τούρκους αλλά αυτά θα τα συζητήσουμε άλλη ώρα”. Εγώ όμως άρχισα να καταλαβαίνω πως κάτι κακό θα συνέβαινε. Κι άμα αναγκαστούμε να φύγουμε και από ‘δω! Πολλά περνάνε από το μυαλό μου. Η ώρα περνούσε, εμένα δε με έπαιρνε ο ύπνος. Παρακολουθούσα την αδελφή μου η οποία κοιμόταν σαν πουλάκι καθώς δεν είχε καταλάβει τίποτα».

Λίγες ώρες πέρασαν ώσπου ξημέρωνε σιγά σιγά και άρχισαν να ακούγονται θόρυβοι και κραυγές. Άντρες, γυναίκες παιδιά και γέροι έτρεχαν αλαφιασμένοι στους δρόμους. Παντού υπήρχε μια αναταραχή. Εγώ έτρεξα στη μαμά την οποία έσφιξα στην αγκαλιά μου. Τότε η θεία μου πήγε και ξύπνησε και τις ξαδέλφες μου. Εγώ και η μαμά μέσα σε τσουβάλια και σεντόνια πήραμε κάποιες από τις εικόνες, λίγο ψωμί, λίγα ρούχα και κάποια άλλα σημαντικά αντικείμενα. Επίσης πήραμε ένα πανωφόρι και τρέξαμε έξω. Το ήξερα, το είχα διαισθανθεί ότι κάτι θα συμβεί. Τώρα δε ξέρουμε πού πηγαίνουμε, πού πατάμε μέσα στο πλήθος. Τρέχουμε στο άγνωστο. Αχ, να μην ξημέρωνε ποτέ αυτή η νύχτα. Προσπαθούσαμε να πάρουμε κάποια βαρκούλα για να φύγουμε αλλά δυστυχώς ήταν αδύνατο.

Και όμως ξημέρωσε αυτή η μαύρη μέρα. Μέσα στον πανικό δεν μπορώ κανέναν να βρω, το μόνο που μπορώ να διακρίνω είναι τα ξανθά σγουρά μαλλιά της ξαδέλφης μου. Τρέχω κοντά της αλλά ούτε αυτή έχει δει κανέναν. Αρχίζω να βλέπω φλόγες να ξεπηδάνε από παντού. Σε μια βάρκα δύο κενές θέσεις. Πηγαίνουν και κάθονται δύο μεγάλες σε ηλικία κυρίες. Πού είναι η μαμά, ο μπαμπάς, η θεία, η αδελφή μου; Και σαν να βλέπω την αδελφή μου αλλά δεν μπορώ να καταλάβω με ποιον είναι. Η μαμά μου δεν είναι εκεί. Θέλω τουλάχιστον να πάω να σώσω την αδελφή μου. Εκείνη τη στιγμή μια κυρία μας δίνει τη θέση της σε μια βαρκούλα. Βλέπω να ξεπηδάνε και άλλες φλόγες αλλά θέλω τουλάχιστον να έχω την αδελφή μου στη βάρκα. Προσπαθούνε κάποιοι άλλοι να πάρουν τη θέση μας. Η κυρία εκείνη όμως την κρατάει για εμάς. Βλέπω την αδελφή μου να πέφτει στη θάλασσα. Δεν καταλαβαίνω τι έχει γίνει. Παραπάτησε, κάποιος την έσπρωξε, δεν έχω καταλάβει. Τη χάνω εντελώς από τα μάτια μου.

Η βάρκα είναι έτοιμη να φύγει. Η κυρία μας τραβάει και τελικά μπαίνουμε και εμείς. Έφυγε από την ακτή και ένας μαύρος καπνός κάλυψε όλη τη Σμύρνη μη μπορώντας πια να διακρίνουμε τους ανθρώπους. Όλα τα όνειρα μας είχαν κάνει φτερά. Δεν είχαμε πια όνειρα, ούτε σκέψη. Εγώ και η ξαδέλφη μου μόνες σε έναν άγνωστο τόπο. Είμαστε σαν χαμένες. Αντίο Σμύρνη μου, Αϊντίνι μου θα ξανάρθω κάποτε. Και θα πατήσω αυτό το αιματοβαμμένο χώμα. Θα πατήσω αυτό το χώμα όπου μάλλον ξεψύχησε η οικογένεια μου. Θα κάνω μια όμορφη οικογένεια και θα έρθουμε όλοι μαζί με την ξαδέλφη μου. Στο υπόσχομαι. Αυτά ήταν τα τελευταία μου λόγια. Έτσι με μια τελευταία ματιά μέσα στις φλόγες και τον καπνό είπα το τελευταίο αντίο». Η γιαγιά ήταν λυπημένη, με δυσκολία πλέον μπορούσε να μιλήσει.

- Αυτή ήταν η τελευταία σελίδα που έγραψε η μαμά μου στο ημερολόγιο αυτό. Δεν ήθελε να γράψει τίποτα άλλο. Ήθελε να περιέχει μόνο αναμνήσεις από τη Μικρά Ασία. Καταλαβαίνεις τώρα Βασιλάκη μου πόσο σημαντική ήταν εκείνη η υπόσχεση που είχα δώσει στη μητέρα μου; Εε;

Δεν ακούστηκε απάντηση, ο Βασίλης είχε κλείσει τα μάτια του και κοιμόταν ή μάλλον έκανε ότι κοιμότανε. Έτσι η γιαγιά τον σκέπασε με μια μπλε κουβερτούλα και τον φίλησε στο μάγουλο. Συγκινημένη σηκώθηκε από το σκαμνάκι της και πήγε μέσα στο δωμάτιο.

Κάπως έτσι περνούσαν οι μέρες στο νησί, με πολλές ιστορίες από εκείνα τα χρόνια. Ο Βασίλης ήταν χαρούμενος καθώς όλες αυτές τις ημέρες προσπαθούσε να οργανώσει ένα σχέδιο. Ένα σχέδιο που θα έκανε πολλούς να χαρούν, να συγκινηθούν ακόμα και να κλάψουν.

Το ταξίδι στη Σμύρνη

Το καλοκαίρι πέρασε και τώρα πια ο Βασίλης βρισκόταν στην έκτη τάξη. Μέσα του όμως κρατούσε ένα μεγάλο μυστικό, ένα μεγάλο σχέδιο που δεν το είχε φανερώσει σε κανέναν. Εντωμεταξύ είχε γίνει ο καλύτερος μαθητής στην ιστορία. Αυτή η αντιπάθεια που είχε έγινε λατρεία. Ακόμα και η δασκάλα δεν την πίστευε αυτή την αλλαγή. Είχε τεράστιο πόθο για να μάθει και άλλα πράγματα για την ιστορία του τόπου μας. Τα Χριστούγεννα όμως το σχέδιο του προχώρησε και το είπε ακόμα και στους γονείς του. Αυτό που λαχταρούσε να κάνει μαζί με τη γιαγιά αυτό το καλοκαίρι ήταν να πάει στη Μικρασία, στη Σμύρνη και στο Αϊντίνι και να πραγματοποιήσει την υπόσχεση της γιαγιάς. Οι γονείς του φυσικά συμφώνησαν. Ο Βασίλης είχε ετοιμάσει πια και την παραμικρή λεπτομέρεια για αυτό το ταξίδι.

Πέρασαν μήνες ώσπου έφθασε η μέρα που θα πηγαίνανε στην Σμύρνη και ύστερα στο Αϊντίνι. Όλα θα ήταν τόσο όμορφα. Και θα κατάφερνε ο Βασίλης να κάνει τη γιαγιά να χαρεί και να τηρήσει την υπόσχεση της προς τη μητέρα της.

Πήγανε όλοι μαζί και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού ο Βασίλης έλεγε στη γιαγιά τις λεπτομέρειες, για το πού θα πάνε. Η γιαγιά τελικά τα κατάφερε. Μόλις πάτησε το πόδι της στην στεριά ένιωσε μια ανακούφιση και ευχαρίστηση. Αν και όλο το τοπίο ήταν πολύ διαφορετικό σε σχέση με αυτό που έβλεπε σε φωτογραφίες. Έπιασε κάτω τη γη και πήρε λίγο από το χώμα το οποίο ανακάτεψε για πολλή ώρα μέσα στη χούφτα της. Η γιαγιά ήταν πολύ ικανοποιημένη πια. Ήτανε συγκλονισμένη από το μαγευτικό τοπίο. Τότε η γιαγιά, κατακυλώντας στο πρόσωπο της δάκρυα αλλά αυτή τη φορά χαράς, είπε:

«Τούτο το όνειρο το πραγματικό

εγώ εκπλήρωσα το μοναδικό.

Με κάθε πόνο πάλεψα

με κάθε δάκρυ άντεξα

Και να που το χώμα εκείνο πάτησα

και ούτε μια στιγμή δε σάστισα.

Στο τέλος την αποστολή μου τέλειωσα

και την υπόσχεση μου εκπλήρωσα.

Και τώρα πια όπου και να 'σαι
ξέρω πλέον πως δε θα λυπάσαι».

Κάπως έτσι τα είχε φανταστεί όλα. Είχε σχεδιάσει τα πάντα, είχε αλλάξει και τα στιχάκια για να τα σιγοφιθυρίσει η γιαγιά, είχε σκεφτεί ακόμα και τα συναισθήματα της γιαγιάς ο Βασίλης. Δυστυχώς όμως τίποτα από αυτά δε συνέβη καθώς η γιαγιά δε μπορούσε πια να πατήσει το έδαφος, τη γη, εκείνο το αιματοβαμμένο χώμα καθώς δεν ήταν πια μαζί τους.

Επίλογος

Ήταν άνοιξη 12 Απριλίου και είχανε πάει στο νησί για το Πάσχα, η γιαγιά όμως ήταν άρρωστη. Δεν είχανε πει κάτι στον Βασίλη. Το μόνο που του είχανε πει ήταν ότι είχε μια ίωση. Ο Βασίλης όμως έβλεπε την ανησυχία της μητέρας, του πατέρα και του παππού και τα μάτια της γιαγιάς τα οποία ήταν πολύ κουρασμένα. Είχε καταλάβει ότι κάτι πιο σοβαρό συνέβαινε. Για να καταφέρει λοιπόν ο Βασίλης να της απαλύνει τον πόνο της αποκάλυψε την αλήθεια.

Όλο το απόγευμα έκατσε δίπλα της και άρχισε να της εξιστορεί το πρόγραμμα που είχε στο μυαλό του με κάθε μα κάθε λεπτομέρεια. Τότε το πρόσωπο της γιαγιάς έλαμψε. Ένα τεράστιο χαμόγελο στόλιζε το ταλαιπωρημένο πρόσωπό της. Το βράδυ με αυτό το πλατύ χαμόγελο κοιμήθηκε. Με αυτό το πλατύ χαμόγελο κοιμήθηκε παντοτινά. Κατάφερε και κοιμήθηκε ήσυχη ξέροντας ότι ο εγγονός της θα βρεθεί σε εκείνον τον τόπο που τόσο ποθούσε να πάει. Τελικά ο Βασίλης ήταν αυτός που εκπλήρωσε την υπόσχεση της γιαγιάς... Μόνος, χωρίς τη γιαγιά, σιγοψιθυρίζοντας τα στιχάκια που είχε ετοιμάσει για εκείνη...

Περίληψη

Ένα παιδί 11 ετών, ο Βασίλης, βρίσκει το ημερολόγιο της προγιαγιάς του και θέλει να το εξερευνήσει. Η γιαγιά του τον βοηθάει να το διαβάσει και να μάθει πώς ζούσαν στη Μικρά Ασία πριν την καταστροφή. Παράλληλα η γιαγιά έχει ένα ανεκπλήρωτο όνειρο, μια υπόσχεση που είχε δώσει πριν χρόνια και της βαραίνει την καρδιά. Θα καταφέρει να την εκπληρώσει;

Οι ήρωες και η υπόθεση του διηγήματος είναι προϊόν μυθοπλασίας. Ωστόσο, οι πληροφορίες που αναφέρονται για τον τρόπο ζωής και τα έθιμα στη Μικρά Ασία έχουν αντληθεί από το διαδίκτυο.

Πηγές:

<https://www.mixanitouxronou.gr/i-iera-moni-ton-moyndon-sti-chio/>

<https://mikrasiatis.gr/i-zoi-sti-mikra-asia-prin-ton-xerizomo/>

<https://www.welovemarathon.gr/post/ta-mikrasiatika-ethima-ton-xristougennon>

<https://www.citystatus.gr/page/ta-ethima-toy-pasxa-apo-ti-mikra-asia-sti-sygxroni-ellada>

<https://mikrasiatis.gr/smyrni-1922-i-teleytaia-elliniki-nyxta-tis-mikras-asiat/>